

Dato 29-04-2009

Janne Spiegelhauer

Tel. +45 8728 4090

Janne.Spiegelhauer@STAB.rm.dk

1-5-1-06-V

Status for Region Midtjyllands tilsyn med de sociale tilbud.

Baggrund

Det fremgår af serviceloven, at regionerne skal føre det institutionelle tilsyn med egne tilbud på det sociale område.

Det personrettede tilsyn med de enkelte brugere af tilbuddene føres af kommunerne.

Regionsrådet tager stilling til, hvordan tilsynet konkret skal planlægges og udføres.

Danske Regioner har fra starten af 2007 udarbejdet fælles tilsynsprincipper for de regionale tilbud, og dermed understreget vigtigheden af, at der føres et effektivt tilsyn med de regionale tilbud, som typisk henvender sig til de svageste borgere. Det varierer, i hvor stort omfang disse tilsynsprincipper er styrende for tilsynsindsatsen i de enkelte regioner, og hvor højt området prioriteres.

Formål

Tilsynets hovedformål er at sikre, at brugerne i de regionale tilbud får den ydelse, de ifølge loven og de politiske eller administrative beslutninger har krav på.

Tilsynsrapporterne skal tjene som grundlag for at træffe beslutninger politisk og administrativt.

Regionsrådet i Region Midtjylland har den 27. februar 2007 godkendt en vejledning for regionens tilsyn. Vejledningen er i god overensstemmelse med Danske Regioners tilsynsprincipper og er udtryk for, at regionsrådet tillægger det høj prioritet, at der føres regelmæssigt tilsyn med mindst ét anmeldt og ét uanmeldt tilsyn om året, at tilsynet er organiseret uafhængigt af den daglige drift og at der i tilsynet indgår tre elementer, nemlig kontrol, kvalitet og udvikling.

Tilsyn, der lægger vægt på at kontrollere, går ud fra fokusområder under tilsynet og kan herefter dokumentere de opmærksomhedspunkter, der er nedfældet i tilsynsrapporten, og som udløser krav om handleplaner. Et mere dialogbaseret og udviklingsorienteret tilsyn har ikke på samme måde faste fokuspunkter, men anlægger en mere helhedsorienteret vurdering af tilbuddet og kommer med konkrete ideer og råd.

Tilsynet arbejder løbende med balancen mellem disse hensyn.

Der lægges vægt på, at tilsynet er uvildigt, dvs uafhængigt af den afdeling, der har ansvar for den daglige drift. Uvildigheden sikres ved, at de tre tilsynskonsulenter er ansat i regionssekretariatet, uafhængigt af driftsorganisationen.

Udviklingsaspektet varetages i samarbejde med driftsorganisationen.

Tilsynet kan ikke give påbud. Beslutninger om ændringer, tiltag eller andet træffes af ledelsen af tilbuddet i samarbejde med driftsområdet.

Tilsynets udførelse

Alle anmeldte tilsyn er varslet mindst 6 uger før besøget. Der modtages i de fleste tilfælde materiale fra tilbuddet, som sammen med læsning på hjemmeside, tidligere rapporter og materiale, der i øvrigt forefindes i regionens journalsystemer, indgår i forberedelsen til tilsynet. Tilsynet veksler mellem at føre tilsyn med hele tilbuddet eller udvalgte afdelinger og mellem at afholde interview med ledelse og medarbejdere sammen eller hver for sig. Som hovedregel taler tilsynet med brugere og pårørende på de anmeldte tilsyn, men der kan være brugere, der ikke kan formulere sig verbalt eller ikke magter et interview, ligesom der ikke i alle tilfælde møder pårørende op.

De uanmeldte tilsyn veksler mellem at være tematiserede og generelle og er oftest målrettet en afdeling. Temaerne kan tage udgangspunkt i opmærksomhedspunkter fra tidligere tilsyn eller i fx samarbejde og relationer, hygiejne eller medicinhandling.

Tilsynsrapport

På baggrund af tilsynsbesøget udarbejdes en tilsynsrapport, der er en sammenfatning af indtryk og oplysninger samt indeholder vurderinger på baggrund af tilsynsbesøget.

Tilsynsrapporten fremhæver både uhensigtsmæssigheder og eksempler til efterfølgelse for andre tilbud. Indenfor en måned skal det enkelte tilbud have udarbejdet en handleplan, som reaktion på de opmærksomhedspunkter, der eventuelt afdækkes ved et tilsynsbesøg. Det er driftsorganisationen, der har ansvaret for at følge op og sørge for handling.

Hvis der afdækkes stærkt kritisable forhold ved et tilsynsbesøg skal centerchefen, psykiatri- og socialledelsen, psykiatri- og socialdirektøren samt det politiske niveau straks orienteres, og der kan evt. iværksættes skærpet tilsyn. Samtidig skal der ske opfølgende kontrol på det stærkt kritisable forhold.

Det er vigtigt, at der er åbenhed og synlighed omkring tilsynet overfor brugere, pårørende, regionens kommuner og den øvrige omverden. Derfor offentliggøres tilsynsrapporten på de enkelte tilbuds hjemmeside.

Alle tilsynsrapporter er tillige tilgængelige på regionens hjemmeside, hvor også oversigt over udførte tilsyn er tilgængelig sammen med diverse materiale vedr. tilsynet: vejledning, spørgeguide og information til brugere og pårørende.

Tilsynets opfølgning.

I vejledningen er bestemt, at tilbuddene skal udarbejde en handleplan for opmærksomhedspunkterne indenfor en måned efter tilsynsbesøget, og driftsenheden har sammen med tilbuddet ansvar for at handle på punkterne. Dette krav er ikke opfyldt i 2008, hvor tilsynet kun har modtaget handleplan efter ca. hvert 3. besøg. Tilsynet følger op ved det efterfølgende besøg, og det er erfaringen, at der er arbejdet med opmærksomhedspunkterne i langt de fleste tilfælde, selvom der ikke er udarbejdet en egentlig handleplan. Kravet om en egentlig handleplan er nu blevet understreget over for tilbuddene og driftsorganisationen.

Opmærksomhedspunkterne

Efter den første tids virksomhed har tilsynet ikke fundet særlige problemområder, som generelt gør sig gældende på tilbuddene, og hvor der med fordel kunne gøres en samlet indsats i regionen eller i driftsområderne. Der arbejdes engageret og seriøst, og generelt har brugerne det godt i tilbuddene i Region Midtjylland.

På foranledning af tilsynets besøg er der i enkelte tilfælde afdækket problemer af et omfang, der har krævet, at driftsområdet måtte skride ind. Det kan for eksempel være et nyoprettet tilbud, hvor det viser sig, at de pårørendes forventninger ikke er blevet afstemt med de faktiske muligheder, og hvor de spredte henvendelser om problemet ikke har givet et samlet billede af problemets omfang. Et tilsynsbesøg med samtaler med en større gruppe pårørende afdækkede, at der var behov for en særlig indsats. Tilsynet orienterede straks driftsorganisationen, som tog hånd om sagen.

Derudover er der fundet kritikpunkter vedr. manglende indberetning af magtanvendelse, mangelfulde medicininstrukser, medarbejdersamtaler og kritisable fysiske rammer, som begrænser det pædagogiske arbejde med målgruppen.

Det er fortsat et problem, at de handleplaner, som kommunerne har pligt til at udarbejde efter § 141 i Lov om Social Service, mangler i flere tilfælde. Handleplanerne er vigtige instrumenter for at målrette indsatsen overfor borgerne og er samtidig en garanti for borgernes retssikkerhed.

Tilsynet kan derfor anbefale, at det overvejes, om emnet kunne tages op i de samarbejdsfora, som er etableret mellem kommuner og Region.

Tilsynet vil inddrage problematikken i de drøftelser, der er planlagt med driftsområdet.

Forekomsten af opmærksomhedspunkter er ikke i sig selv et billede af, hvordan brugerne har det i tilbuddet. For eksempel har en påpegning af, at tilbuddets medicininstruks ikke indeholder retningslinjer for håndtering af fejlmedicinering eller utilsigtede hændelser ikke direkte konsekvens for brugernes dagligdag, uanset at det betragtes som et kritikpunkt.

Aktiviteterne

I 2008 er der afholdt 49 anmeldte og 45 uanmeldte tilsyn, idet der ikke afholdes uanmeldte tilsyn på rene rådgivningstilbud.

Der er altid to tilsynskonsulenter til stede ved tilsynsbesøgene, dels for at sikre gengivelse af de involveredes udsagn, dels for at sikre kvaliteten af tilsynet.

Region Midtjylland varetager formandskabet i det landsdækkende netværk for tilsyn med regionale tilbud, der mødes ca. 4 gange årligt. Netværket er nedsat i regi af Danske Regioner, og der udveksles erfaringer, bl.a. om de forskellige måder at organisere tilsynet på, ligesom der drøftes den nyeste viden på området. Der er i netværket afholdt møder med repræsentation fra Ombudsmanden og med repræsentation fra Arbejdstilsynet. Endvidere er der taget initiativ til en konference i oktober 2009, hvor temaet vil være dilemmaet mellem kontrol og udvikling.

Tilsynsteamet holder arbejdsmøder ca. en gang om måneden, hvor udviklingstiltag planlægges og særlige konkrete problemstillinger drøftes.

Udviklingsområder

I løbet af den første tids virksomhed har der vist sig forskellige problemstillinger, der skal arbejdes med i 2009:

- Efter at tilsynet har været på alle tilbud og har gennemført en grundig gennemgang, vil der være behov for at tilsynet bliver mere målrettet eller tematiseret. Der vil blive afprøvet forskellige metoder for især det uanmeldte tilsyn med henblik på fortsat at udvikle tilsynet.
- Som følge af det store pres på pladserne i de regionale tilbud har det været nødvendigt at oprette en del enkeltforanstaltninger, som ikke altid er en integreret del af tilbuddet. Da det personrettede tilsyn er en kommunal forpligtelse, skal det vurderes, hvorledes det regionale tilsyn skal udføres i forhold til enkeltforanstaltninger, der ikke er organiseret i en egentlig afdeling.
- For at sikre opfølgningen på tilsynet m.v. vil der blive iværksat et struktureret samarbejde med driftsorganisationen.
- Det vil blive sikret, at tilbuddene udarbejder de nødvendige handleplaner, og at de offentliggøres på hjemmesiden.

Gemt som "Årsrapport RR 2009"
i R/stab/tilsyn/andet